

KAKO MOŽEŠ NAUČITI JEZIKE?

***Europe Direct je servis koji će vam pomoći da nađete
odgovore na pitanja o Evropskoj uniji***

Besplatan telefonski broj (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) neki operatori mobilne telefonije ne dozvoljavaju pristup brojevima 00 800
ili pozivi mogu biti naplaćeni.

Više informacija o Evropskoj uniji je dostupno na Internetu (<http://europa.eu>).

Kataloški podaci se nalaze na kraju ove publikacije.

Luxembourg: Ured za izdavaštvo Evropske unije, 2010

ISBN 978-92-9238-023-6

doi: 10.2775/22722

© Evropska unija, 2010.

Umnožavanje je dopušteno pod uslovom da je izvor naveden.

Štampano u Luxembourg.

ŠTAMPANO NA BIJELOM PAPIRU BEZ HLORA.

KAKO MOŽEŠ NAUČITI JEZIKE?

Pozdrav iz Evrope

Svijet riječi

Živimo u doba globalne komunikacije, a valuta te komunikacije je jezik. Stručnjaci procjenjuju da postoji zapanjujuća brojka od 5 000 do 10 000 jezika kojima se danas govori u svijetu, da ne spominjemo sve dijalekte i varijante tih jezika. Od svih ovih jezika, 12 najviše korištenih govori tri petine čovječanstva, dok 30 najčešćih jezika koristi više od tri četvrtine ljudi na svijetu.

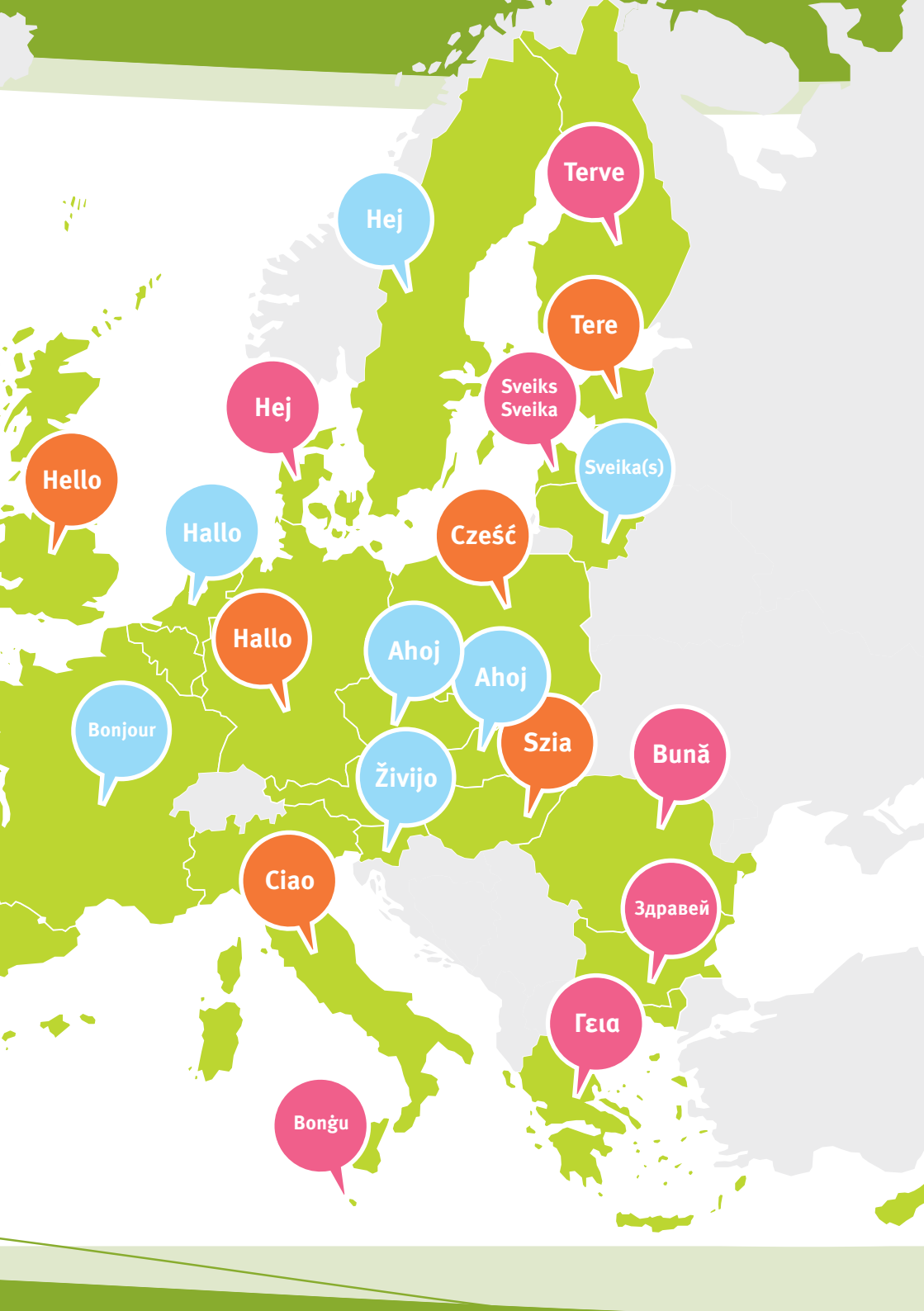
Od ovih brojki, pola milijarde stanovnika u 27 zemalja članica EU govori 23 službena jezika, da ne spominjemo sve regionalne jezike i jezike manjina. Njemački je najrasprostranjeniji prvi jezik, sa oko 90 miliona izvornih govornika. Slijedi ga engleski, francuski i talijanski.

Dia duit

Olá

Hola

Hej

Terve

Hej

Tere

Sveiks
Sveika

Sveika(s)

Hello

Halo

Cześć

Halo

Ahoj

Ahoj

Bonjour

Szia

Bună

Živijo

Ciao

Здравей

Γεια

Bonǵu

Kao dio svojih napora za promociju mobilnosti i međukulturnog razumijevanja, EU je odredila da je učenje jezika važan prioritet, te finansira brojne programe i projekte na ovom području. Ova brošura istražuje šta je to u čemu možete imati dobiti od učenja jezika, istražuje radosti i izazove učenja jezika, načine na koje možete poboljšati svoje jezičke vještine, te šta EU radi kako bi podržala učenje jezika. I zapamtite: ne morate steći savršeno znanje jezika da biste u njemu uživali.

Ukorak s vremenom

Sa svim jezičkim raznolikostima i u Evropi i širom svijeta postoje mnoge prednosti koje su povezane s učenjem i poznavanjem stranih jezika. Jezici mogu pomoći ljudima da stvaraju prijateljstva, da uživaju u odmorima u inostranstvu i lakše putuju, napreduju u karijerama ili uživaju u zadovoljstvima iz drugih kultura. Učenje jezika može proširiti ljudske horizonte.

Šta više, Evropska unija je u svojoj suštini postala prostor bez granica i svi njeni građani imaju pravo da žive, studiraju ili rade gdje god žele u okviru njenih granica, ali nedostatak jezičkih vještina i dalje predstavlja nevidljivu barijeru za slobodno kretanje. Učenje jezika može pomoći poboljšanju vaše mogućnosti da se slobodno krećete.

“Onaj ko govori strani jezik, pa makar samo malo, više u njemu uživa od onog ko ga govori dobro. Uživanje pripada onima koji znaju stvari napola.”

*Menschliches, Allzumenschliches 9, Aphorismus 554: Halbwissen
— Der, welcher eine fremde Sprache wenig spricht, hat mehr Freude daran,
als der, welcher sie gut spricht. Das Vergnügen ist bei den Halbwissenden.*

Friedrich Nietzsche

Gradski razgovori

Postoji određena aura genijalnosti koja je povezana sa poznavanjem više jezika. Ali, višejezičnost nije samo osobina akademika i knjiških lingvista; mnogo evropskih slavnih osoba govore više jezika. Uzmimo za primjer fudbal, sport koji nije tradicionalno povezan sa lingvističkim vještinama, ali puno je igrača koji tečno i artikulirano govore nekoliko jezika.

Na primjer, bivši kapiten francuskog tima i nacionalni heroj Zinedine Zidane govori francuski, talijanski, španski, arapski i berberski jezik. Ruud van Nistelrooy, slavni holandski napadač, govori četiri jezika, a njegov sunarodnjak 'Lucky' Guus Hiddink, slavi fudbalski trener, govori pet jezika. Popularni engleski fudbalski napadač, koji je postao televizijski komentator, Gary Lineker, komentarisao je utakmice na španskom jeziku dok je igrao za Barcelonu.

„Stvarno sam uživao u učenju španskog i japanskog jezika. Uхватiti se ukoštac sa učenjem novog jezika može biti vrlo zabavno, učiš mnogo o drugim ljudima i onome što ih pokreće“, kaže on.

Rješavanje problema mobilnosti

Postoji dobar razlog zašto fudbaleri uče strane jezike, s obzirom na njihovu međunarodnu mobilnost. 'Prema mom iskustvu, ako odete u stranu zemlju, ljudi će uvijek cijeniti napor koji uložite u učenje njihovog jezika', primjećuje bivši engleski selektor, Šveđanin Sven-Göran Eriksson.

Evropski teniski tereni vrve igračima koji govore više od jednog jezika, uključujući belgijske prvake Kima Clijstersa i Justina Henina, švicarsku legendu Rogera Federera i Ruskinju Elenu Dementievu.

I mnogi drugi sportisti govore više od jednog jezika. “Iako sam prije svega poznat kao sportaš, moje poznavanje stranih jezika je dalo novu dimenziju mojoj karijeri. Ja redovno koristim francuski i njemački kada putujem na takmičenja u Evropi”, kaže britanska maratonka Paula Radcliffe.

Jezik mogućnosti

Učenje novog jezika - kao što i učenje umijeća sviranja muzičkog instrumenta - zahtijeva određeni napor, ali ima za rezultat nevjerojatnu nagradu; putovanje do cilja može biti ugodno kao i sam dolazak na cilj, kao što vam svako ko je putovao tim putem može kazati.

„Za mene je učenje jezika u vezi sa komuniciranjem s ljudima iz drugih dijelova svijeta i drugih kultura, a što

je vrlo važno s obzirom na moju strast prema putovanjima“, kaže Celia, Španjolka koja govori četiri jezika. „Ja stvarno uživam učeći jezike, iako je ponekad malo frustrirajuće vidjeti da još uvijek imate jako mnogo za naučiti, čak i ako dobro poznajete jedan jezik.“

Osim toga, poslovi koji se odnose na jezike, uključujući sve vrste prevodilačkih poslova, dobro kotiraju na ljestvici traženih poslova u EU. Lingvisti često mogu ostvariti karijere u različitim sektorima, uključujući turizam i izdavačku djelatnost, u multinacionalnim organizacijama ili preduzećima.

Poznavanje jezika vam može biti ključ za otključavanje tajne strane kulture i društva.

“Pravo putovanje u otkrivanje nepoznatog se ne sastoji od potrage za novim zemljama, već od gledanja istih stvari novim očima,”

La Prisonnière, ‘Le seul véritable voyage, [...] ce ne serait pas d’aller vers de nouveaux paysages, mais d’avoir d’autres yeux’,

Marcel Proust

Poznavanje stranog jezika može podariti takve nove oči, jer vam omogućava da razgovarate s ljudima na njihovom jeziku i pruža vam uvid iz prve ruke u

kulturu i književnost tog mjesta.

U stvari, novi jezik može se smatrati verbalnom zemljom mogućnosti. Kao što je rekao Frank Smith, psiholog: “Jedan jezik

za vas postavlja stazu života. Dva jezika vam otvaraju sva vrata duž te staze života.”

Produbljivanje razumijevanja

Poznavanje stranih jezika je važan medij za razumijevanje među ljudima iz različitih društava. Kao što se svijet smanjuje i postaje globalno selo, te postepeno raste

u međunarodnu zajednicu – čovječanstvo - potreba za međukulturalnim dijalogom i razumijevanjem postaje sve veća. Ali samo jedna „lingua franca“ (nepoznati jezik) nije dovoljna, kao što je rekao Nelson Mandela,

borac za slobodu iz Južne Afrike: „Ako razgovaraš sa čovjekom na jeziku koji on razumije, te riječi idu u njegovu glavu. Ali ako razgovaraš s njim na njegovom maternjem jeziku, one idu ravno u njegovo srce.“

*“Onaj ko ne poznaje strani jezik,
ne zna ništa ni o svom”*

*Maximen und Reflexionen IV 237:
Wer fremde Sprachen nicht kennt, weiß nichts von seiner eigenen.*

Johann Wolfgang von Goethe

Pisane riječi

Neki ljudi postignu takvu vještinu u upotrebi drugog jezika da mogu na njemu pisati književna djela. Jedan od najpoznatijih primjera ovakve vještine je bio Joseph Conrad, poljski pisac, koji je cijenjen kao jedan od najvećih romanopisaca na engleskom jeziku ikada. Ovaj njegov uspjeh postaje još veći ako se zna da Conrad nije učio engleski sve dok nije dobro zagazio u svoje dvadesete godine, prikupljajući komadiće ovog jezika na putovanjima s britanskom trgovačkom mornaricom.

Ostali višejezični pisci uključuju češko-francuskog romanopisca Milana Kunderu, koji je lično revidirao francuski prevod svojih knjiga, i rusko-američkog književnika Vladimira Nabokova, koji je napisao svojih prvih devet romana na ruskom jeziku prije nego što je napisao neke od najvećih modernih klasika ikada napisanih na engleskom jeziku.

Primjer iz našeg vremena je Vassilis Alexakis koji piše na dva jezika: francuskom i grčkom. Godine 2007. je dobio nagradu Grand Prix du roman de l'Académie Française, jednu od najprestižnijih francuskih književnih nagrada. Jedno od njegovih najpoznatijih djela „Les mots étrangers“ (Strane riječi), govori o kulturnom i jezičnom putovanju kroz Francusku, Grčku i Centralnu Afričku Republiku, gdje pripovjedač odluči naučiti glavni jezik te zemlje, sango.

Ulaganje u jezik

Neki pojedinci nauče strani jezik zbog praktične svrhe. “Naučio sam francuski samo iz profesionalnih razloga i kao sredstvo komunikacije sa stanovnicima zemlje u kojoj sam živio”, objašnjava Angel, bugarski kompjuterski stručnjak koji živi u Belgiji.

Drugi imaju pomiješane motive za učenje jezika. “Učenje francuskog donijelo mi je profesionalne koristi”, kaže Simon, britanski menadžer. „Takođe, to mi je omogućilo da upoznam ljude širom svijeta koji govore francuski.“

Učenje jezika vam može omogućiti da napredujete na poslu i proučite mogućnosti. To vam može pomoći i da unaprijedite karijeru tako što će vam

pružiti konkurentsku prednost. Dušan, češki konsultant, kaže da je njegovo poznavanje njemačkog jezika otvorilo mogućnosti za karijeru i ostvarivanje kontakata u austrijskom i njemačkom bankarskom sektoru. On je posmatrao kako su se stavovi u vezi sa jezikom brzo promijenili kao rezultat političkih promjena u bivšoj Čehoslovačkoj: ruski je bio obavezan i vremenom je postao odbačen iz političkih razloga, dok se odnedavno ponovo pojavljuje interes za ovim jezikom, uglavnom u komercijalne svrhe.

Konkurentska prednost

Uposlenici koji govore više jezika mogu povećati konkurentnost poslovanja, ako ste poduzetnik ili poslovni menadžer. Dakle, zbog nedostatka jezičkih vještina mogu se platiti visoke ekonomske cijene. Na primjer, 11 posto anketiranih u malim i srednjim preduzećima obuhvaćenim

nedavnom studijom širom EU su rekli da su izgubili ugovore jer njihove firme nisu imale kadar sa potrebnim jezičkim vještinama. Jedan talijanski proizvođač hemikalija i abraziva za automobilsku industriju se u procesu plasiranja proizvoda na strana tržišta suočio sa izazovom pronalaženja osoblja s potrebnim jezičkim znanjem da bi djelovali kao posrednici. Ova firma sada pokušava uvjeriti talijanske univerzitete da promoviraju učenje jezika. Situacija nije puno drugačija ni u Poljskoj. „Razgovarao sam sa frustriranim ljudima iz lokalnih privrednih komora koji su pomagali malim firmama... Češće nego što bi htjeli priznati, većina pomoći je propala, jer firme nisu imale osoblje sa jezičkim vještinama”, objašnjava Sabina Klimek, članica Poslovnog foruma za višejezičnost koju podržava EU. Mnogi poslodavci i radnicu su svjesni ove višejezične stvar-

nosti. Na primjer, mnoga radna mjesta u Belgiji zahtijevaju da podnositelji zahtjeva moraju biti kompetentni u barem jednom od dva službena jezika i još jednom evropskom jeziku. U stvari, impresivnih tri četvrtine velikih kompanija u Evropi imaju sisteme upošljavanja osoblja sa jezičkim vještinama. I mnogi evropski univerziteti nude programe za strane jezike, programe kojim se privlače strani studenti ili programe kojima se poboljšava mobilnost domaćih studenata. Neki litvanski univerziteti nude programe na engleskom, francuskom, njemačkom i ruskom. U Belgiji, Češkoj Republici i Rumuniji neki univerziteti nude diplomске studije iz područja prirodnih nauka, historije ili geografije kao dvopredmetne studije gdje je drugi predmet jezik kojim se omogućava dobijanje dvije diplome.

Jezik za sve

Grupe ljudi sa poteškoćama, uključujući i društveno ili ekonomski marginalizirane grupe, te ljude sa fizičkim ili mentalnim poteškoćama, često nemaju priliku, motivaciju i pristup resursima neophodnim za poboljšanje njihovih jezičkih vještina. EU finansira Projekat Allegro (1) čiji je cilj približiti učenje jezika ugroženim društvenim grupama kroz inovativni, lako dostupan pristup nastavi jezika.

Mnogi od onih koji su učestvovali u projektu osnažili su svoje uvjerenje u vlastite sposobnosti. „Mi smo jednako dobri kao i svi drugi“, rekao je španski učenik koji ima probleme sa mentalnim zdravljem. Ovaj projekat je bio i izazov za percepciju nastavnika o pitanju sposobnosti učenika iz pojedinih sredina. „Bila je privilegija podučavati tako dobro motivirane i entuzijastične učenike“, kazao je učitelj koji je podučavao zatvorenike u zatvoru Nottingham. Osjećaj je bio obostran. „Ovo je dobro. Kažite Evropskoj komisiji da želimo još holandskog“, rekao je jedan od zatvorenika.

(1) <http://allegro.acs.si>

Prvi zamah

Ljudi koji još nisu krenuli na put učenja stranog jezika mogu se osjetiti zabrinuti ili zastrašeni, kao što se osjećamo kad gledamo u more, a ne znamo plivati. Ali, učenje jezika je nešto poput učenja plivanja, izuzetno jednostavno jednom kad ste načinili prvi zamah.

Uprkos činjenici da su ljudi iz svih društvenih sfera i nivoa obrazovanja sposobni za sticanje znanja stranog jezika, mnogi ljudi još uvijek smatraju da je to izazov za koji nisu dovoljno osposobljeni. Mnogi ljudi otkriju strast za jezicima nakon što ih inspirišu njihovi nastavnici. Ovakav stav može početi u školi, iako vrijednost jezika još uvijek nije cijenjena i ispiti nisu popularni. „Škola vas obično ne osposobi da komunicirate“, sjeća se

Caroline, Belgijanka koja radi u kancelariji. „Iskustva iz škole mogu uzrokovati da ljudi nerado uče jezike kasnije u životu.“

Pitanje tajminga

Obaveze su često glavne prepreke za učenje. „Ja sam uvijek tako zauzet. Nemam vremena za pravo učenje“, žali se Reinald, belgijski grafički dizajner. Ali mnogi su učenici otkrili da iznalaženje vremena za učenje nevjerojatno obogaćuje njihov život.

Ako govorite glavni svjetski jezik, to može djelovati kao demotivator. „Ako govorite engleski jezik, stvarno ne trebate ništa više“, procjenjuje Neil, britanski urednik. „Ali čineći napor to vam daje dodatnu dubinu uživanja i razumijevanja.“

Neki čak vjeruju da su prestari za

učenje. „U mojim godinama vrlo je teško naučiti jezik”, kaže Daniel, menadžer u svojim kasnim pedesetim

godinama. Međutim, kao što su milioni učenika u zreloj dobi otkrili, nikada nije prekasno da progovorite strani jezik.

Nisu potrebni titlovi

Blještavi svijet evropske kinematografije ima veliku grupu višejezičnih zvijezda, uključujući i francusku glumicu Juliette Binoche i glumca Jeana Renoa, britansku glumicu Charlotte Rampling i Vanessu Redgrave, špansku glumicu Penelope Cruz i glumca Antonia Banderasa, švedskog glumca Max von Sydowa, te grčku glumicu Irenu Papas.

“Imala sam sreću da su me moji roditelji obrazovali na tri jezika. Sa majkom sam govorila holandski, s ocem talijanski, a u školi sam učila njemački. Moj prvi jezik je talijanski”, kaže švicarsko-talijanska glumica i model Michelle Hunziker.

Lagano kao A,B,C...

Mnogi ljudi odgađaju učenje jezika, jer imaju dojam da će im trebati životni vijek da nauče sve riječi i gramatiku. Međutim, dokazi pokazuju da, uz pravi pristup i motivaciju, većina ljudi može usvojiti barem osnovnu upotrebu stranog jezika.

Dobar primjer za to je da ljudi iz ugroženih sredina često odrastaju bez prilike da ikada uče strani jezik, ponekad su čak jedva pismeni i ne vladaju dobro ni maternjim jezikom. Sve ovo ima više veze sa društvenim okolnostima u kojima žive, a ne sa urođenim sposobnostima, kako je pokazao Projekat Allegro, finansiran od strane EU.

Dok se učenje jezika - čak i maternjeg – zaista može transformirati

u cjeloživotni napor i nastojanje, vi ne morate postati pisac, pjesnik ili govornik na stranom jeziku.

Mladost naspram mudrosti

Djecu u najširem smislu percipiramo kao najbolje učenike. Oni imaju fleksibilnije umove, manje inhibicija, mnogo vremena na raspolaganju i uživaju u imitiranju što uveliko pomaže, te superiorne sposobnosti u preuzimanju akcenta, što njihov govor čini uvjerljivijim i sličnijim izvornom. Međutim, i odrasli imaju svoje prednosti: oni imaju razvijeniju svijest o mehanici i strukturi jezika i shvataju lakše gramatičke zakone. Odrasli imigranti često steknu sličnu sposobnost

upotrebe jezika zemlje u koju su imigrirali kao i njihova djeca, ali

rijetko uspiju usvojiti naglasak.

To je razlog zašto je tvrdnja da je neko „prestar“ zapravo zabluda. Projekat JoyFLL koji finansira EU je upravo ovu činjenicu naveo kao novi i inovativan način iskorištavanja često previše jake međugeneracijske povezanosti između baka i djedova i unuka, a kako bi potaknuo obje strane da unaprijede svoje jezičke vještine.

Izaberite svoj nivo

U stvari, bez ikakvog znanja o jeziku, ljudi mogu razumjeti iznenađujuće mnogo u komunikaciji. To je naročito slučaj sa jezicima koji pripadaju istoj lingvističkoj porodici. Međutim, ovo se u manjoj mjeri odnosi i na nepoznate jezike kroz nešto što je poznato kao “diskurzivna kompetencija” i „međusobno razumijevanje“.

Međusobno razumijevanje: riječ ‘voda’ u glavnim evropskim jezicima

Germanski jezici	Romanski jezici	Slavenski jezici
Vand (danski)	Eau (francuski)	Вода (bugarski)
Water (holandski)	Aqua (talijanski)	Voda (češki)
Water (engleski)	Água (portugalski)	Voda (hrvatski)
Wasser (njemački)	Apă (rumunjski)	Woda (poljski)
Vatn (islandski)	Agua (španski)	Вода (ruski)
Vatten (švedski)		Вода (srpski)
Vatn/vann (norveški)		Voda (slovenski)
		Voda (slovenski)

Postoji čak web stranica koju finansira EU (2) a koja nudi interaktivne aktivnosti koje pokazuju ovo međusobno razumijevanje.

(2) www.eu-intercomprehension.eu

Govorenje jezika

Koliko učite jezike ovisi o potrebi, želji, motivaciji, sposobnosti i količini energije koju možete posvetiti svom nastojanju. Akademici ili visoko osposobljeni stručnjaci kao što su doktori, radeći sa stranim jezikom očigledno moraju postići vrlo visok stupanj stručnosti.

Međutim, za mnoge druge svrhe, srednji nivo je poželjan i dostižan za većinu učenika koji stiču dovoljno znanja za komunikaciju u različitim situacijama.

Čak i sticanje nekih osnovnih znanja može biti nevjerovatno velika nagrada. Da bi to dokazao, Projekat inLET (3) koji podupire EU iskoristio je priliku i tokom Olimpijskih igara 2004. godine u Atini predstavio posjetiteljima grčki jezik učeći ih nekoliko ključnih korisnih fraza koje su njihov boravak u Grčkoj učinili ugodnijim.

Riječ mudrih

Bilo da ste početnik ili napredni učenik, uvijek postoje stvari, osim samog pohađanja kurseva jezika, koje možete raditi kako biste poboljšali učenje jezika. Oslanjajući se na iskustva nastavnika i drugih polaznika kurseva, evo nekih korisnih savjeta i oruđa.

Savjeti

- “Vježbanjem do savršenstva“ stara je poslovice, ali je u potpunosti istinita. Znanje jezika se ne pojavljuje magično, ono dolazi kroz puno, puno prakse. ‘Vježbaj, vježbaj, vježbaj’, savjetuje Sandra iz Francuske. ‘Moja upotreba jezika nije postala ‘tečna’ sve dok ga nisam počela koristiti u svakodnevnom životu. “

- **Nemoj osjećati stid.** Mnogi ljudi, naročito kako postaju stariji, nisu voljni da koriste u praksi strani jezik, jer ih je sramota ili se brinu da će napraviti greške. „Ljudi te neće ismijavati ako napraviš pogrešku“, uvjerava svoje kolege učenike Simon, britanski menadžer. „Oni će biti zadovoljni i impresionirani tvojim sposobnostima, čak i ako su još uvijek prilično ograničene.“
- **Zabavljaj se** i uživaj u iskustvu. Ako se učenju prilazi kao dosadnom i zamornom zadatku, učenje jezika neće biti efikasno i oslabiće vam motivacija. Postoje mnoga dostupna sredstva kojima se može dodati element zabave u proces učenja. “Učenje jezika nije test, trebate da nađete zadovoljstvo u njemu”, sugeriše Cristina, konsultant iz Italije.
- **Prilagodite svoje iskustvo učenja.** Svako uči na različite načine, tako da je najbolje eksperimentirati dok ne pronađete ono što je najbolje za vas. Planirajte svoje učenje jezika na način koji najbolje odgovara vama i vašim dnevnim rutinama.
- **Koristi redovno strani jezik koji učiš.** Kao što se događa sa vašim automobilom ukoliko ga redovno ne vozite, tako i jezik koji ne koristite postaje trom i zapušten.
- **Budi realističan.** Nemoj pokušati naučiti sve odjednom. Postavi jasne i realne ciljeve.
- **Ne rukovodi se prošlošću.** Neki ljudi misle da ako nisu uspjeli učiti jezik u školi, neće biti u stanju učiti ni kasnije u životu. Međutim, puno ljudi koji nisu u školi uspješno učili jezike, mnogo bolje

uče kada su stariji, dijelom zahvaljujući ugodnim i djelotvornim savremenim metodama i većoj motivaciji za učenje.

- **Novo razmišljanje.** Učenje jezika podrazumijeva učenje razumijevanja kako drugi razmišljaju i djeluju.

- **Uroni u strani jezik.** Izloži se stranom jeziku koji učiš.

Gimnastika za mozak

Popularno je uvjerenje da učenje više jezika opterećava vaš mozak. Međutim, dokazi pokazuju da što više jezika učite, lakše se uči još jedan jezik. 'Pomaže ako znate više od jednog jezika. Imate malu prednost kada se morate adaptirati i lakše vam se usta naviknu na izgovor određenih riječi i vokala', primjećuje dansko-američki glumac Viggo Mortensen.

Lingvisti su takode otkrili da poznavanje više od jednog jezika može ljudima donijeti koristi u nekim sasvim drugim područjima, kao što su jačanje njihove vještine rasuđivanja, te im pomoći u boljoj akademskoj izvedbi. Na primjer, istraživači su otkrili da dvojezična djeca bolje rješavaju probleme koji uključuju pogrešne informacije.

Postoje i druge prednosti za učenje jezika, prema riječima nekih slavnih osoba. Britanski komičar i zvijezda Monty Pythona John Cleese vjeruje da 'učenje jezika čini naš um jačim i fleksibilnijim. Zapravo, korištenje stranog jezika nam daje potpuno novi doživljaj svijeta'.

Kako i gdje mogu učiti strani jezik?

- **Odaberite svoj pristup.** Postoji tako mnogo različitih metoda i pristupa učenju, uključujući učenje u učionici, samoučenje i telefonske kurseve, kurseve tkz. uranjanja - u inostranstvu, virtualno učenje i drugi. Odaberite mješavinu svega ovoga koja vam odgovara.
- **Upišite se na kurs.** Jezičke škole je lako naći u većini mjesta - samo uzmite telefonski imenik ili surfajte Internetom. Međutim, odabir prave škole je veoma važan. Dobra je ideja posjetiti školu i razgovarati s nastavnim kadrom prije upisa, tražite neovisne kritike i pregled rada škole u sredstvima javnog informisanja i pitajte prijatelje i poznanike za preporuke.
- **Obratite pažnju na medije.** Danas putem televizije i radiokanala iz cijelog svijeta koji su lako dostupni preko satelita, kablovske televizije

i Interneta, postalo je lako pronaći sadržaj na jeziku koji želite naučiti.

- **Mreža jezika.** Internet je postao snažan resurs za učenje jezika, s mnogo materijala i oruđa koji su dostupni besplatno. Lako je pronaći on-line kurseve, rječnike, edukativne igre, forume, virtualni prostor za razgovor (chat rooms), podršku, videa, vježbe slušanja, skraćene sadržaje i drugo. Osim toga, Internet nosi dosta autentičnih sadržaja, kao što su novine i časopisi, na svim jezicima.
- **Učenje jezika u tandemu.** Napravite jedan-na-jedan razgovor sa izvornim-govornikom jezika koji vi želite naučiti a koji, istovremeno, želi naučiti vaš jezik. Na taj način ćete oboje dobiti priliku za vježbanje jezika u praksi.
- **Postanite član jezičkog kluba** koji su postali popularna mjesta širom Evrope, ne samo za učenje jezika već i za druženje.
- **Materijal iz domena kulture.** Kako napredujete u učenju jezika, osjetite ukus njihove kulture putem knjiga, muzike, filmova, itd. Filmovi na DVD-u obično imaju opciju - audio ili titlovi - na nekoliko jezika. Osim toga, postoji širok raspon audio-knjiga, koje često čitaju poznati autori ili glumci, a dostupne su na mnogim jezicima.
- **Prijatelji za dopisivanje** su tradicionalan način poboljšavanja vještine upotrebe stranog jezika, učenja nečega više o lokalnom društvu i kulturi, te stvaranja prijatelja. U digitalno doba, Internet može biti moćno oruđe komunikacije izvan jezičkih i društvenih granica. Osim

specijaliziranih web stranica, oni koji uče jezik mogu stvoriti 'prijateljstva' i poznanstva sa drugima koji govore ili se koriste jezikom koji žele naučiti, preko društvenih mreža kao što su Facebook i MySpace. Lingu@net Europa pruža bazu podataka prijatelja za dopisivanje e-mailom, dok je Lingoland (5) atraktivna online platforma za promociju jezičke kulturne razmjene između školske djece u nizu evropskih zemalja.

Djela govore glasnije od riječi

Jezici su važan prioritet za Evropsku uniju. Jezik je sastavni dio našeg identiteta i najneposredniji izraz kulture. U Evropi je jezička raznolikost životna činjenica. U Evropskoj uniji koja je utemeljena na 'jedinstvu u različitosti', sposobnost komuniciranja na više jezika je neophodno potrebna, jednako za pojedince, organ-

izacije i preduzeća. Unija ne samo da slavi višejezičnost – ona je takođe nastoji podsticati. U stvari, promocija učenja jezika i jezičke raznolikosti je jedan od ciljeva programa "Cjeloživotno učenje" od sedam milijardi eura (2007.-2013.). Svi potprogrami Comenius (6) (za škole), Erasmus (7) (za više obrazovanje), Grundtvig (8) (obrazovanje odraslih) i Leonardo da Vinci (9) (za profesionalno obrazovanje i obuke) – podržavaju učenje jezika.

Iako svi jezici u svijetu ispunjavaju uslove za dobijanje podrške, glavni fokus programa su jezici Evropske unije sa ciljem promocije bolje komunikacije i mobilnosti unutar Evrope. Program podržava školska partnerstva, pomoć i obuku učitelja, jezičku pripremu za mobilnost u Evropi, multilateralne projekte i mreže, konferencije, kampanje studijskih informacija i mobilnost.

Jezička pomoć

Neke od tih aktivnosti su posebno usmjerene na omogućavanje nastavnicima da se sastaju i razvijaju metode učenja jezika i potrebnih materijala. Projekat “Ujedinjena Evropa kroz kulturu“ radi na dizajniranju opsežnog programa obuke

za nastavnike koji rade na obrazovanju odraslih, a koji, između ostalog, promoviše istraživanje jezika koji nisu dostupni u evropskim obrazovnim ustanovama.

Jedna zanimljiva opcija koja vam može pomoći da steknete i poboljšate svoje znanje jezika je da aplicirate za EU grant za mobilnost, što vam omogućava odlazak na studije, obuku ili rad u drugoj zemlji. To ne samo da vam omogućava da steknete dodatna znanja i nove vještine, već vam takođe pomaže u sticanju bolje

upotrebe drugih jezika i dublji uvid u društveni i kulturni izgled drugih zemalja.

Učenje u pokretu

Erasmus, jedan od najpoznatijih EU obrazovnih programa, nazvan je prema poznatom holandskom humanisti, koji je bio poliglota i proveo život između glavnih evropskih centara u 15. stoljeću. Ovaj program omogućava studentima da provedu od tri mjeseca do godinu dana studiranja na univerzitetima u drugoj

evropskoj zemlji s ciljem poboljšanja studiranja, učenja o različitim društvima i kulturi, te poboljšanja svojih jezičkih vještina. Mathieu, Francuz koji je studirao

pravo na Sorboni u Parizu, zaljubio se u španski jezik i kulturu tokom Erasmus

razmjene. ‘Dok je Španija dočaravala slike sunca, fešti i sijesti u svijesti mojih kolega studenata u Parizu, za mene je Madrid bio više od toga, bio je to boravak u srcu dinamične zemlje vrlo bogate i uzbudljive kulture’, prisjeća se on. ‘Moja Erasmus razmjena je trajala samo šest mjeseci, ali sam htio više da iskusim Španiju tako da sam odlučio uraditi pripravnički staž i onda magistarski rad, što je produžilo moj boravak na još dvije godine!’

Na sličan način, EU podupire evropske dobrovoljne službe tako što omogućava mladim ljudima da rade u drugim zemljama, dok istovremeno razvijaju svoje jezičke sposobnosti i stiču dublje razumijevanje o kulturi zemlje domaćina.

Briselski kotao za taljenje

Sa 27 država članica, EU radi koristeći koktel od 23 službena jezika od kojeg vam se vrti u glavi. To znači da Unija koristi više jezika nego Ujedinjene nacije, koje imaju više od 190 zemalja članica, ali koriste samo šest službenih jezika!

Prevodilačka služba Evropske komisije, sa nekih 1.750 prevodilaca za pisani i 500 prevodilaca za usmeni prevod, najveća je na svijetu.

Međutim, uprkos potrebi da se radi sa sve većim brojem jezika (izvorno, bilo ih je samo četiri), EU institucije funkcioniraju iznenađujuće glatko.

Bilo da se radi o evropskim parlamentarcima, ili zastupnicima kako ih zovu, dok raspravljaju o najnovijim nacrtima zakona ili o čelnicima EU-a dok razgovaraju o globalnim dešavanjima, prevo-

dioci su uvijek pri ruci da bi njihove riječi bile međusobno razumljive.

Ukupni troškovi poslovanja EU na svim njenim službenim jezicima je manje od 2,55 eura po glavi stanovnika godišnje - iznenađujuće niska cijena za demokratiju i pravednost.

Artikulisana demokratija

To je, međutim, važan prikaz EU demokratije na djelu: promocija transparentnosti, odgovaranje na pravo građana da znaju i budu informisani, kao i poštovanje i pomaganje očuvanja kulturne i jezičke raznolikosti Unije.

Svi zakoni EU moraju biti dostupni na svim službenim jezicima Unije.

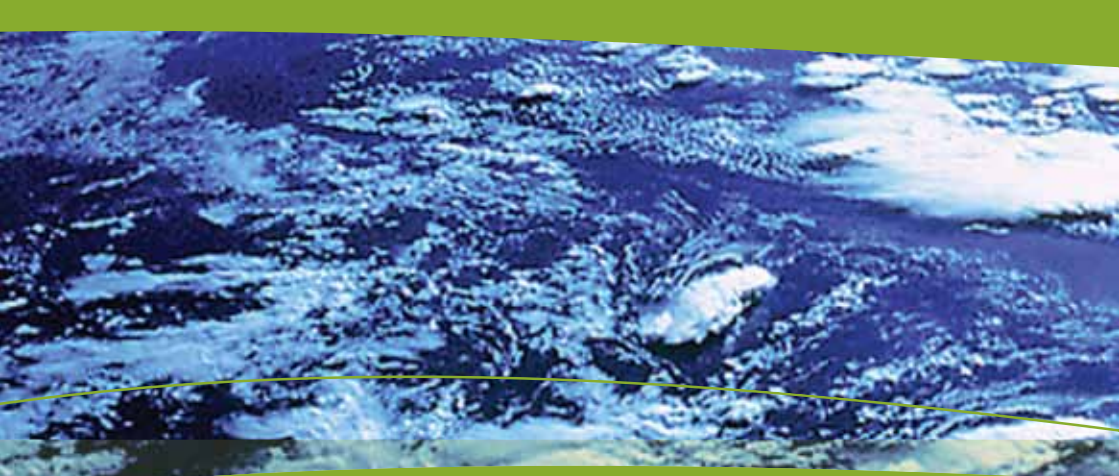
To ima smisla jer zakon je složen i utiče

na svakog pojedinca, tako da građani i zakonodavci imaju pravo pristupa svim semantičkim suptilnostima vlastitog jezika. Građani se takođe mogu obratiti žalbama EU ombudsmenima na svom maternjem jeziku.

Isto tako, članovi Evropskog parlamenta imaju pravo govoriti u ime svojih birača na njihovom maternjem jeziku, kao i evropski ministri koji prisustvuju službenim sastancima Vijeća EU. Na ovaj način, EU čuva svoje kulturne raznolikosti, dok čini sve da osigura da svi govorimo istim jezikom – jezikom demokratije.

Opći linkovi

- EU **web stranica za višejezičnost** pruža najnovije ažurirane informacije o EU inicijativama i događajima vezanim zajezičke: http://ec.europa.eu/education/languages/index_en.htm

- Evropski **jezički portal** osigurava informacije o svim EU službenim jezicima, uključujući i učenje jezika: <http://europa.eu/languages/en/home>
- Postoje **brojne mogućnosti finansiranja** koji su dostupni putem različitih EU programa i omogućavaju građanima da poboljšaju svoje jezičke vještine: http://ec.europa.eu/education/languages/eu-programmes/index_en.htm
- Lista **evropskih jezičkih i kulturnih institucija**: http://ec.europa.eu/education/languages/networks/index_en.htm#a1
- **EVE - elektronička platforma** koja sadrži rezultate projekata finansiranih od strane Evropske komisije http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/eve/alfresco/

[faces/jsp/browse/browse.jsp](http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/eve/alfresco/faces/jsp/browse/browse.jsp)

Jezički projekti

- Usluga **eTandem Europa** je stranica koja sastavlja zainteresovane osobe koje žele učiti strani jezik u tandemu širom Evrope. Ona pomaže učenicima pronaći partnera u drugoj zemlji; osobe u tandemu na taj način razvijaju jezičke vještine putem e-maila, Interneta ili video-konferencija. Web stranica: <http://www.slf.ruhr-unibochum.de/index.html>
- **Komuniciranje u višejezičnom kontekstu** (CMC - Communicating in multilingual contexts) je online oruđe usmjereno na studente, koje im pomaže da poboljšaju svoje vještine komuniciranja na šest evropskih jezika (holandski, engleski, talijanski, portugalski, slovenski i španski) prije nego što

počnu studirati u inostranstvu. Web stranica: <http://www.cmcproject.it>

- **Hocus & Lotus** je web stranica za zabavno učenje jezika za malu djecu (između 2 i 10 godina) koja sadrži bogat nastavni materijal za učenje koji se temelji na najnovijoj psiholingvistici. Ona pomaže djeci otpočeti učenje osnova novog jezika (engleskog, francuskog, njemačkog, talijanskog i španskog) putem avventura dvaju likova, Hocusa i Lotusa, koji su dijelom dinosauri, a dijelom krokodili ("dinocrocs"). Web stranica: <http://www.hocus-lotus.edu>
- **Oko Evrope u 80 dana** je web stranica za samoučenje koja je osmišljena za pojedince i grupe kod kuće ili u učionici. Učenici kreću na virtualni put oko Evrope kako bi poboljšali svoje vještine slušanja, čitanja, pisanja i razumijevanja na tri različita nivoa. Ona je dostupna na osam jezika: engleskom, francuskom, njemačkom, talijanskom, poljskom, rumunjskom, španskom i švedskom jeziku. Web stranica: <http://europensemble.crdp-nantes.eu>
- **Lingu@net Europa** pruža onima koji uče jezik korisne resurse, podršku i savjete i pomaže im u njihovoj potrazi za novim načinima učenja stranog jezika. Ona sadrži testove za samoocjenjivanje, podatke o strategijama za učenje i mjesto susreta gdje učenici mogu stvoriti prijateljstva za dopisivanje e-mailom, virtualno časkati ili učestvovati u diskusijama. Web stranica: <http://www.linguanet-europa.org>
- **Izgubljeni u ...** Ovaj interaktivni jezik – kompjuterska igrice za učenje namijenjena je onima koji govore

engleski i njemački jezik, a koji žele naučiti češki, danski, holandski, ili poljski. Ona je pogodna za apsolutne početnike, ali i za naprednije učenike. Web stranica: <http://www.lost-in.info>

- **Mission Europe** poziva slušatelje da idu na radio avanturu za spasavanje Berlina, Pariza ili Krakówa, pri tome usavršavajući svoj njemački, francuski ili poljski. Ova zabavna kompjuterska avantura razvijena je od tri javna radio emitera uz potporu EU. Web stranica: <http://www.missioneurope.eu>
- **Oneness** (jedinstvo) nudi on-line kurseve za one koji su zainteresirani za neke

od manjih evropskih jezika - estonski, finski, litvanski, poljski i portugalski.

Web stranica: <http://www.oneness.vu.lt>

- **Soccerlingua** pomaže neodlučnim tinejdžerima da dobiju volju za učenje stranih jezika - engleski, francuski, portugalski, švedski i turski – koristeći pri tome njihovu ljubav prema ‘prekrasnoj igri’ – fudbalu. Web stranica: <http://www.soccerlingua.net>
- **Taste the language** (kušajte jezik) pokazuje da učenje jezika može biti ukusno ako se nudi besplatna hrana i sastanci na kojima se „kuša“ jezik. Website: <http://www.tastethelanguage.net>

Više informacija o politici višejezičnosti i aktivnostima Evropske komisije:

E-mail: eac-info@ec.europa.eu

Zabilješke

Evropska komisija

Kako možeš naučiti jezike

Luxembourg: Ured za izdavaštvo Evropske unije

2010 — 31 pp. — 14.8 × 21 cm

ISBN 978-92-9238-023-6

doi: 10.2775/22722

Kako doći do EU brošure

Brošure se mogu kupiti:

- putem EU knjižare (<http://bookshop.europa.eu>);
- od vašeg prodavača u knjižari navodeći naslov, izdavača i/ili ISBN broj
- kontaktirajući jednog od naših prodajnih agenata direktno. Njihove kontakt informacije možete naći na Internetu (<http://bookshop.europa.eu>) ili na faks broj +352 2929-42758.

Besplatne brošure:

- putem EU knjižare (<http://bookshop.europa.eu>);
- kod predstavništva ili delegacije Evropske komisije. Možete dobiti kontakt inoformacije na Internetu (<http://ec.europa.eu>) ili na faks broj +352 2929-42758.

KAKO MOŽEŠ NAUČITI JEZIKE?

Publications Office

